

Postup při nakládání s nalezeným a opuštěným hrobovým zařízením

I. Úvodní ustanovení

1. Tímto „Postupem“ jsou stanovena pravidla pro:
 - nakládání s nalezeným hrobovým zařízením umístěným na veřejných pohřebištích statutárního města Brna, o které se nepřihlásil vlastník po skončení nájemního vztahu k hrobovému místu podle § 1057 odst. 1 a § 996 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“)
 - nakládání s opuštěným hrobovým zařízením podle ust. § 1045 odst. 1 a § 1050 odst. 1 občanského zákoníku a ust. § 25 zákona č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pohřebnictví“)
 - postup správce podle § 1057 odst. 1 a § 996 odst. 1 občanského zákoníku při nalezení hrobky umístěné na veřejných pohřebištích statutárního města Brna, o kterou se nepřihlásil její vlastník po skončení nájemního vztahu k hrobovému místu, na kterém je umístěna a která vykazuje znaky opuštěnosti podle ust. § 1045 odst. 2 a § 1050 odst. 2 občanského zákoníku
 - spolupráci mezi provozovatelem veřejných pohřebišť statutárním městem Brnem (dále „město“) a správcem těchto pohřebišť Správou hřbitovů města Brna, příspěvkovou organizací (dále „správce“)
 - spolupráci mezi správcem a státem při nabytí vlastnického práva k hrobce státem.

II. Vymezení pojmů

1. Hrobovým zařízením se rozumí zejména pomník, náhrobek, obruby, rám, krycí deska, stéla nebo jiné ozdoby hrobu jako například lucerna nebo socha, které mohou být bez znehodnocení od hrobového místa odděleny (zpravidla movitá věc).
2. Hrobkou se rozumí nemovitá věc, která vznikla stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na její stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání určená k uložení lidských pozůstatků v rakvi nebo uložení zpopelněných lidských ostatků v urně, kdy nedochází k zásypu zeminy. Pokud má hrobka nadzemní a podzemní část, kterou tvoří podzemní hrobka a hrobové zařízení na povrchu, jedná se o nedělitelný celek a pouze o jednu věc v právním slova smyslu. Nadzemní hrobky jsou také pouze jednou nedělitelnou věcí, pokud jsou k ní připojeny prvky, které by mohly být považovány za samostatné hrobové zařízení.
3. Nájemní vztah k hrobovému místu je ukončen uplynutím sjednané doby nájmu, pokud nebyl před skončením sjednané doby nájmu tento nájem prodloužen uzavřením nové nájemní smlouvy k tomuto hrobovému místu.
4. Hrobové zařízení nebo hrobka se považují za nalezené, pokud se nachází na veřejném pohřebišti města a doba nájmu hrobového místa, na kterém jsou umístěné, skončila a zároveň se nájemci nedaří doručovat (např. zásilka se vrátí správci jako nedoručená zásilka nebo s označením adresát neznámý nebo s označením adresát zemřel), nájemce nereaguje na doručené doporučené dopisy, anebo není-li správci trvalý pobyt nebo sídlo nájemce známo.
5. Hrobové zařízení a hrobka se považují za opuštěné, pokud uplyne podle § 1050 odst. 1 a 2 občanského zákoníku lhůta 3 let u hrobového zařízení a 10 let u hrobky od okamžiku skončení nájmu hrobového místa, kdy je vlastník ponechá po skončení

nájemního vztahu na veřejném pohřebišti města a nevykonává své vlastnické právo k nim.

III. Doručování písemností

1. V souladu s ust. § 25 odst. 7 zákona o pohřebnictví zašle správce nájemci hrobového místa (dále jen „nájemce“) nejméně 90 dnů před skončením sjednané doby nájmu písemné „upozornění na skončení doby nájmu“ s výzvou k prodloužení doby nájmu.
2. Není-li správci znám trvalý pobyt nebo sídlo nájemce anebo nedaří-li se mu doručovat (např. zásilka se vrátí správci jako nedoručená zásilka nebo s označením adresát neznámý nebo s označením adresát zemřel), tak se „upozornění na skončení doby nájmu“ s výzvou k prodloužení doby nájmu vyvěšuje nejméně 60 dnů před skončením sjednané doby nájmu do posledního dne sjednané doby nájmu či do uplynutí doby 1 roku od uplynutí tlecí doby od posledního uložení lidských pozůstatků do hrobu na veřejné tabuli na příslušném pohřebišti, včetně umístění tabulky či nálepky na předmětném hrobovém místě s odkazem na vyvěšené upozornění a s výzvou, aby se nájemce v neodkladné záležitosti dostavil do budovy správce. Správce dbá na ochranu osobních údajů a vyvěšuje na veřejné tabuli pouze identifikaci hrobového místa (skupina, řada, číslo hrobu, schéma, mapka či umístění hrobového místa na příslušném veřejném pohřebišti, popř. fotografie hrobového zařízení nebo hrobky na hrobovém místě) bez uvedení osobních údajů nájemce. Správce v rámci vyvěšení „upozornění na skončení doby nájmu“ na veřejné tabuli vybídne nájemce k dostavení se do budovy správce, kde mu bude na požádání po jeho identifikaci „upozornění na skončení doby nájmu“ i s uvedením osobních údajů předáno. Jednotlivé seznamy s údaji o době a místě vyvěšení budou uloženy po dobu 10 let od ukončení vyvěšení v archivu správce.
3. Po skončení nájmu zašle správce nájemci, písemné „oznámení o ukončení nájmu“ se sdělením, že doba nájmu skončila a u hrobových míst s umístěným hrobovým zařízením s uvedením, že pokud hrobové zařízení ponechá na hrobovém místě a neodstraní ho do tří let od skončení doby nájmu, bude s ním naloženo jako s věcí opuštěnou. Pokud se jedná o hrobku, bude osobě, která měla nájemní právo k hrobovému místu sjednáno, sděleno, že po 10 letech bude považována za opuštěnou a připadá do vlastnictví státu. Zároveň bude u hrobových míst s umístěným hrobovým zařízením sděleno, že do uplynutí tříleté derelikční lhůty může být hrobové zařízení z hrobového místa po vyrozumění správce odstraněno a převzato vlastníkem. Případně může být s dosavadním nájemcem hrobového místa nebo s osobami, na které ze zákona přechází právo nájmu hrobového místa podle § 25 odst. 5 zákona o pohřebnictví po uhrazení nájemného od ukončení sjednané doby nájmu uzavřena nová smlouva o nájmu hrobového místa, kde je umístěno hrobové zařízení nebo hrobka. Nájemce bude informován, že pronajímatel skončením doby nájmu vstoupil do pozice povlivitého držitele hrobového zařízení či hrobky podle § 1057 občanského zákoníku. Nájemce bude zároveň informován, že správce je v případě přihlášení se vlastníka k nalezenému hrobovému zařízení či hrobce po jednom roce od nálezu oprávněn vymáhat po vlastníkově náklady na správu nalezeného hrobového zařízení (§ 1057 odst. 2 občanského zákoníku).
4. Není-li správci znám trvalý pobyt nebo sídlo nájemce nebo nedaří-li se mu doručovat (např. zásilka se vrátí správci jako nedoručená zásilka nebo s označením adresát neznámý nebo s označením adresát zemřel), tak se „oznámení o ukončení nájmu“ vyvěšuje na veřejné tabuli na příslušném pohřebišti po dobu 1 roku ode dne následujícího po posledním dni doby nájmu, včetně umístění tabulky či nálepky na

předmětném hrobovém místě s odkazem na vyvěšené oznámení a s výzvou, aby se dosavadní nájemce v neodkladné záležitosti dostavil do budovy správce. Správce dbá na ochranu osobních údajů a vyvěšuje na veřejné tabuli pouze identifikaci hrobového místa (skupina, řada, číslo hrobu, schéma, mapka či umístění hrobového místa na příslušném veřejném pohřebišti, popř. fotografie hrobového zařízení nebo hrobky na hrobovém místě) bez uvedení osobních údajů nájemce. Správce v rámci vyvěšení „oznámení o ukončení nájmu“ na veřejné tabuli vyzve nájemce k dostavení se do budovy správce, kde mu bude na požádání po jeho identifikaci „oznámení o ukončení nájmu“ i s uvedením osobních údajů předáno. Jednotlivé seznamy s údaji o době a místě vyvěšení budou uloženy po dobu 10 let od ukončení vyvěšení v archivu správce.

5. V případech, kdy se „upozornění na skončení doby nájmu“ vyvěšuje až do uplynutí doby 1 roku od uplynutí tlečí doby od posledního uložení lidských pozůstatků do hrobu se samostatné „oznámení o ukončení nájmu“ nevyvěšuje a v „upozornění na skončení doby nájmu“ se uvede také, že pokud hrobové zařízení vlastník ponechá na hrobovém místě a neodstraní ho do tří let od skončení doby nájmu, bude s ním naloženo jako s věcí opuštěnou. Zároveň bude sděleno, že do uplynutí tříleté derelikční lhůty může být hrobové zařízení z hrobového místa po vyrozumění správce odstraněno a převzato vlastníkem, popřípadě s ním nebo s osobami, na které ze zákona přechází právo nájmu hrobového místa podle § 25 odst. 5 zákona o pohřebnictví po uhrazení nájemného od ukončení sjednané doby nájmu uzavřena nová smlouva o nájmu hrobového místa, kde je hrobové zařízení umístěno. Nájemce bude informován, že pronajímatel skončením doby nájmu vstupuje do pozice poctivého držitele hrobového zařízení podle § 1057 občanského zákoníku. Nájemce bude zároveň informován, že správce je v případě přihlášení se vlastníka k nalezenému hrobovému zařízení po jednom roce od nálezu oprávněn vymáhat po vlastníkově náklady na správu nalezeného hrobového zařízení (§ 1057 odst. 2 občanského zákoníku).
6. Vrácené doporučené dopisy nebo dodejky bude správce archivovat po dobu 10 let.

IV. Nalezená hrobová zařízení

1. Správce pravidelně zasílá městu prostřednictvím Odboru životního prostředí MMB (dále „OŽP MMB“) seznam nalezených hrobových zařízení umístěných na veřejných pohřebištích města Brna, o které se nepřihlásil vlastník po skončení nájemního vztahu k hrobovému místu.
2. Seznam bude obsahovat:
 - a. evidenční číslo nálezu
 - b. evidenční číslo hrobového místa, na kterém bylo hrobové zařízení nalezeno
 - c. datum skončení nájemní smlouvy
 - d. informaci o tom, zda hrobové zařízení je předmětem památkové péče
3. Nalezená hrobová zařízení na hrobových místech se skončeným nájmem budou ponechána na původních místech.
4. Po dobu opatrování nalezených hrobových zařízení, kdy město tato nalezená hrobová zařízení spravuje, tj. od skončení doby nájmu hrobových míst, na kterých jsou hrobová zařízení umístěna do doby jejich přivlastnění městem, může být hrobové zařízení po vyrozumění správce odstraněno a převzato vlastníkem nebo může být s vlastníky hrobových zařízení či s osobami na které ze zákona před přechází právo nájmu hrobového místa podle § 25 odst. 5 zákona o pohřebnictví po uhrazení nájemného od ukončení sjednané doby nájmu uzavřena nová smlouva o nájmu hrobového místa, na kterém je hrobové zařízení umístěno. Správce je v těchto

případech, pokud se vlastník hrobového zařízení o něj nepřihlásí do jednoho roku od nálezů, oprávněně vymáhat po vlastníkově náklady na správu nalezeného hrobového zařízení, pokud nějaké vznikly (§ 1057 odst. 2 občanského zákoníku). Případně skončení opatrování oznámí správce městu prostřednictvím OŽP MMB. Nájem hrobového místa, kde je nalezené hrobové zařízení umístěno, jiným osobám, než v tomto odstavci uvedeným, se až do okamžiku přivlastnění městem zakazuje.

5. V případě zjištění hrozící havárie provede správce opatření k zabránění vzniku škod na majetku či zdraví.

V. Přivlastnění hrobových zařízení městem

1. Město prostřednictvím OŽP MMB provádí pravidelně hromadné přivlastnění všech opuštěných hrobových zařízení, u kterých již uplynula tříletá lhůta pro dovození opuštěnosti podle občanského zákoníku a nebyly do té doby dosud městem přivlastněny, a to podle postupu popsaného v odstavci 2. tohoto článku. Nabyté hrobové zařízení může město prostřednictvím správce, v souladu se stanovenými pravidly, prodat novému nájemci hrobového místa, kde je přivlastněné hrobové zařízení umístěno. Pokud to vyplývá z nájemní smlouvy, může správce hrobového zařízení za podmínek uvedených v odstavci 5. tohoto článku jako věc nepatrné hodnoty zlikvidovat a likvidaci vyúčtovat nájemci.
2. Město provádí hromadné přivlastnění hrobových zařízení tak, že na úřední desce magistrátu s vyznačením dne vyvěšení vyvěsí po dobu 60 dnů následující veřejnou vyhlášku: „Hrobová zařízení vyjmenovaná v příloze č. 1 této veřejné vyhlášky si dle § 1045 odst. 1 občanského zákoníku k ... (datum vyvěšení: například k 5. 8. 20xx)... jako věci opuštěné přivlastňuje Statutární město Brno jakožto provozovatel veřejného pohřebiště poté, co vlastník k věci nevykonával své vlastnické právo po dobu tří let. Opuštění bylo dovozeno na základě naplnění právní domněnky opuštění podle § 1050 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.“. Veřejná vyhláška bude dále obsahovat informace o pověření k přivlastňování Radou města Brna ze dne ... a podpis pověřeného vedoucího Odboru životního prostředí. Oznámení o přivlastnění se také vyvěsí po stejnou dobu na veřejné tabuli příslušného veřejného pohřebiště s uvedením dne vyvěšení. Přílohu oznámení, v níž budou předmětná hrobová zařízení vyjmenována, bude tvořit uvedení umístění jednotlivých hrobových míst (název a adresa veřejného pohřebiště, skupina č..., řada č.... a č. hrobu ...) a datum, kdy došlo k uplynutí lhůty opuštění pro každé jednotlivé hrobové zařízení.
3. Město prostřednictvím OŽP MMB zajistí v souladu s platnými právními předpisy vypracování znaleckého posudku pro stanovení ceny každého přivlastněného hrobového zařízení. Seznam hrobových zařízení s uvedením jejich ceny zašle OŽP MMB Odboru rozpočtu a financování MMB k zavedení do účetnictví a správci jako podklad pro prodej.
4. Prodej přivlastněných hrobových zařízení zajišťuje jménem města správce v souladu se zněním jeho Zřizovací listiny a to z předaných seznamů a za ceny stanovené znalcem. Prodejní cena je včetně DPH. Příjmy z tohoto prodeje včetně daňových dokladů zasílá správce na daňový příjmový účet města do 10. dne následujícího měsíce.
5. Postup podle odstavců 3. a 4. není nutné použít, pokud nájemce ve smlouvě souhlasil s tím, že správce může po uplynutí derelikční lhůty podle občanského zákoníku hrobového zařízení jako věc nepatrné hodnoty zlikvidovat a náklady likvidace vyúčtovat nájemci. Pokud však správce po zběžném posouzení usoudí, že jde o hrobové zařízení,

které je v dobrém stavu a má patrně vyšší hodnotu než nepatrnou, postupuje se podle odstavců 3. a 4.

VI. Postup správce při opuštění hrobky

1. Pokud dojde k nalezení hrobky, správce si zapíše do evidence termín uplynutí desetileté lhůty, po jejímž uplynutí hrobka připadá státu podle § 1045 odst. 2 a § 1050 odst. 2 občanského zákoníku.
2. Od nalezení hrobky do okamžiku připadnutí hrobky státu může být s vlastníky či s osobami, na které ze zákona přechází právo nájmu hrobového místa podle § 25 odst. 5 zákona o pohřebnictví po uhrazení nájemného od skončení doby nájmu uzavřena nová smlouva o nájmu hrobového místa, na kterém je hrobka umístěna.
3. V případě zjištění hrozící havárie provede správce opatření k zabránění vzniku škod na majetku či zdraví.
4. Po uplynutí desetileté lhůty podle § 1045 odst. 2 a § 1050 odst. 2 občanského zákoníku oznámí správce připadnutí hrobky do vlastnictví státu Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových podle § 10 písm. a) a § 11 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. V tomto oznámení popíše právní důvody připadnutí majetku do vlastnictví státu (uplynutí lhůty pro dovození opuštění) a doloží všechny doklady o veřejném vyvěšení a vrácené doporučené dopisy a dodejky vztahující se k doložení snahy o kontaktování vlastníka po uplynutí doby nájmu hrobového místa.
5. Správce poskytne státu veškerou součinnost při nabývání a uplatňování jeho vlastnických práv k hrobkám umístěným na veřejných pohřebištích města Brna.

VII. Závěrečná ustanovení

1. Tento Postup nabývá platnosti dnem schválení Radou města Brna.
2. Tento Postup byl schválen Radou města Brna na schůzi č. R7/178 dne 24. 7. 2018
3. Tento Postup ruší Postup při nakládání s nalezeným a opuštěným hrobovým zařízením, schválený na schůzi Rady města Brna č. R6/128 konané dne 4. 2. 2014.